

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izmši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za eden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši „Gledališka stolba“.

Upravištvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Volitev državnega poslanca v Ljubljani.

Dasi niso nemškutarji postavili nobenega protikandidata, bilo je zanimanje za današnjo volitev vendar izredno živahno in radovednost velika, koliko glasov bode danes oddanih. Vsakdo je ugibal, dosežemo li število, kakeršno je bilo v 30. dan junija 1879, ko je bil gospod vitez Schneid izvoljen po uzornej agitaciji s 494 glasovi. Marsikdo izrekel je dvomljivo, češ, volilnega boja itak nij, brez tega pa nič pravega veselja, nič tiste intenzivne nervoznosti, ki daje vsakej volitvi nekak poseben značaj in nateza živce, tedaj bode udeležba le malobrojna, izostal bode marsikateri volilec, ker so nasprotniki svojo agitacijo porabljevali le na to, odgovarjati volilce, naj ne grede volit, ker je izid volitve tako in tako gotov in jeden glas več ali manj itak nič ne zaleže.

No, današnja volitev je zopet nov dokaz, da disciplina volilcev ljubljanskih nij prazna beseda, kajti izmed 1182 volilcev prišlo jih je na volišče 517, tedaj 23 več, nego pri volitvi g. viteza Schneida.

In od teh dobil je g. Peter Grasselli 515 glasov, jeden list bil je prazen, jeden pa se je uničil, ker nij bil pravilno izpolnen. Ta rezultat smemo zabeležiti ponosnim srcem v ljubljansko volilno kroniko, g. novoizvoljenemu državnemu poslancu Petra Grasselli-ju pa iz vsega srca čestitamo na tem jako odličnem izidu.

Današnja volitev nas je osvedočila, da v Ljubljani več podlegli ne bomo, kajti, da bi bila huda sila, spravili bi bili še 150 volilcev na volišče, a narodni eksekutivni volilni odbor doznal je že ob 11. uri, da bomo imeli

vsaj blizu pet sto glasov, tedaj se mu nij zdelo potrebno posluževati se najskrajnejšega napora.

Ljubljansko mesto nam je za vselej pridobljeno, in če je pokojni Jurčič po Schneidovej izvolitvi pisal: „Odsekali smo glavo nemškutarjske kači“, smemo mi po izidu današnje volitve ponašati se, da bode skoro iztrebljen tudi ves strup, katerega je ta kača širila v našem organizmu.

Sijajni izid te skoraj soglasne volitve zadovolil bode vsako narodno srce in jako blagodejno učinkoval na vse bodoče volitve.

Če tedaj nazdravljajoč novo izvoljenega državnega poslanca radostni kličemo: **Zivio gospod Peter Grasselli!** čutimo v sebi tudi veleprijetno dolžnost, javno iskreno hvaliti izrekat p. n. gospodom volilcem ljubljanskim, ki so v svojej vzglednej disciplini pripomogli k tako lepemu vspehu; zato naj iz vseh narodnih prs mogočno trikrat zaori:

Slava volilcem ljubljanskim!

Od Save 8. nov. [Izv. dop.]

Železnične postaje zanimljive so že zaradi tega, ker se smatrajo kot zaščitnice nemštva in razširjevalnice olike mej prostim narodom, kajti znano je, da se nemštvo nikjer tako ne širi, nego uprav v krajih ob železnici. Da pa bi se narod vsled železnice duševno in v zlasti нравstveno razvijal ali olikoval se, temu ne bode pritrdil nikdo, kdorkoli pozna to čudno oliko. Germanizovanje obželezničnih krajev je sicer že staro, kajti takoj s početka grajenja železnic postavljali so se na postaje nemški uradniki in služabniki, neznaajoči slovenščine in očitni sovražniki slovenskemu narodu. Ljudstvo bilo je primorano, ako se je hotelo z njimi sporazumeti, v spomin klicati tiste borne ostanke nemškega jezika, katere si je prisvojilo v prejšnji šoli z največjim trudom.

Ljudstvo bilo je torej odvisno od volje uradnikove in on je menil, da mu na takov način nij treba znati jezika naroda, mej kojim in od katerega živi. V nekaterih krajih, kjer so bile večje postaje in torej tudi več uradnikov, ukoreninila se je taka pokvarjena nemščina tako, da je postala s časom navadna in od tod izvira, da se tudi dandanes čuje po taci krajih več nemščine, nego bi se je prvi hip nadejal. Te razmere so res žalostne in slovenščini zelo nevarne, ker ravno izmed taci nemški govorečih elementov rekrutirajo se izdajice slovenskega naroda. Zato pa tudi čujemo dan za dnevom po nemških časnikih na Spodnjem Štajerskem trditve, da meščan in tržan je Nemeč, kmet pa drži rajše z Nemcem nego s Slovencem. Temu raznarodenju v okom priti je silno težavno, ker zelo ukoreninjeno, ne da se z lepa izrjavati. Vender se je v novejšem času v zlasti v postajnih krajih s pomočjo narodnih domačih uradnikov, učiteljev, duhovnikov in drugih zavednih narodnjakov že mnogo obrnilo na bolje.

Največ železničnih postaj pa je še taci, kjer vlada mej uradništvom še vedno nam sovražen duh, če ravno bi si upal trditi, da niso od vodstva, recimo južne železnice, zato nastavljeni, da bi se postavljali na rob z ljudstvom, mej katerim jim je živeti. Mnogim uradnikom nij družega mari, nego kako bi ponemčevali narod ter ga pridobivali za svoje velikonemške ideje. Težko, da bi vodstvo železnice v resnici dajalo taci uradnikom kakšne instrukcije; pa nerazumno ostane vender le, kako to, da trpi takovo počenjanje pred svojimi očmi.

Kraji, kot so Celje, Laško, Zidani Most, Hrastnik, Ptuj itd. bili so pred železnico gotovo bolj narodni kot sedaj. A prišla je železnica, z njo uradniki in drugi tujci, in dandanes hočejo Ptuj, Celje razglasiti že za pragermanske kraje. Svobodno jim, le to naj pomislijo, da Nemeč nikakor nijso v večini, in da tudi prosti narod se začinja zavedati.

LISTEK.

Sokrat in Diotima.

(Epizoda iz dijaškega življenja.)

I.

(Konec.)

„Vsakdanje življenje, gospoda moja“, — tu se obrne slovesno kakor pridigar k zbranemu občinstvu, — „vsakdanje življenje kaže nam čensko in tedaj ljubezen v čisto drugej podobi, kakor si jo slikamo iz knjig; možé se, da se preskrbe. Ne ugovarjam, da nij treba državi družine; kajti kjer nij družine, ni otrok (sicer upeljemo platonični, neizpeljivi komunizem žensk), da nij otrok, nij niti vojakov, ni kupcev, ni delavcev, ni obrtnikov, nij nič! Zopet bi očitno zmrznili, ali če hočete zaježili se, zagazili v prenehaj, v močvirje!“ —

Conticuer omnes, intentique ora tenebant, zamaknjeni so sedeli mlajši tovariši, starejši dévali obraz v pomenljive gube, pulili si brado, — s kratka molk je nastal, hrup potihnil; pri oknu sloné si na jasnem nebu že lahko opazoval mesec na svojem tihem potu, — spodaj pa si že zrl v brezštevilno

svetilnic, lučij in lučic, katere razsvetlujejo severni Babilou, imenovan Dunaj.

Zaradi v sobi nastale tihoje nij bilo težko čuti drdranja in ropota vozov, žvenketanja zvoncev tramway-nih konj, z jedno besedo: noč je počela razvijati svoje nerazumljive čarodejne moči in sile!

Tu vzdrami trobár uže kimajoči auditorium; klicalo se je na dnevnega desetnika (corporala du jour), kateri se takoj odpravi.

Slučaj le-ta dal je Vitku povod oglasiti se:

„Ne udam se ti tako z lepa ne, — ponašaš se sicer z svojim izkustvom v javnem življenji; ali, pri mojej veri, ne verujem ti, da tu nij več uzorne, vzvišene ljubezni; inace bi bilo, da nas peljaje v svetá skrivnosti prepričaš od tvojih suhoparnih nazorov!“

„Dobro“, odgovori mu Petruška, — nekako peklensko se smeje, „že veljá; danes imate slučajno vsi čez čas“, — hej rojaki, opasujmo uma britke meče“, — zakrožil je z nemarnim svojim basom; (nalašč je vedno zamenjal „britke“ z „svite“).

„Popéljem vas tja v bleščeče brame Amorjeve, ali če hočete Venere Uranije; hipoma se vam razkadi ona nesebična idejalna ljubezen!“ —

Odrinili so v neko onih poznatih kavarn, kjer se po gledišči prične kaj živahno kretanje: godba čuje se zamolklo iz nenavadnega hrupa možkih in ženskih glasov; po sobanah pa šetajo zapeljivih pogledov mlada, včasí prav otroška dekleta v lepih, celo krasnih opravih.

Naš prijatelj Vitko M. pa se je odslej pričel učiti izkustva v tako zvanem „javnem življenji“. —

II.

Ti si življenja mojga „magistrale“. —

Preširen.

Preteklo je nekaj let, ko so v „Wimmerjevej“, nekdanjej „Tropperjevej“ kavarni v Dunajski Kostonjevič čitali Slovenci zopet jedenkrat „Slov. Narod“, razume se da post festum, in se pulili zanj; na njegovem lici pa si videl tiskan datum 6. grudna ali decembra; Dunajčanje so se zakopavali v svoj „Wiener Tagblatt“, „Neue Freie“, in radostno poizvedali novice 8. grudna 1881 leta.

Ker je bil praznik Marijnega spočetja, zbrala se je vsa slovenska inteligenca; in razpravljali so uže tu politična vprašanja, tam zévali, v onem kraji kvartali, tu zopet z blaženo „Hochquellen“ nalivali. Le pri jedinem karambolu pričakovali so nepotrpe-

Predolgo so domačini trpeli tuje gospodstvo, kajti pričakovali so od njega izboljšanje gmotnega stanja, a dobili so le nemščino v šole in urade, zaničevanje imena svojega, slovenskega jezika in narodnosti. Vsled svoje vlasti vedeli so si tujci pridobiti tudi narodno šolo za svoje namere; ta pa v rokah neznačajnih, le po lastnem dobičku hrepenečih ali celo nemškega duha navdanih učiteljev, storila je v pomemčevanju več, nego so se nje pokrovitelji sami nadejali. O tem nam jasno pričajo kraji od Trbovelj do Celja in drugod. Namen taciš sol nij, da bi se otroci izurili v raznih vedah na podlagi materinščine, marveč le ta, ucepiti jim kolikor moči veliko nemščine, da bi tako mogli po njih mnenji občevati s tujci. Tudi pravijo, da le nemščina koristi pri iskanju vsakdanjega kruha pri železnici, po tovarnah in po hišah k nam priseljenih tujcev. Tisti pa, ki doseže v raznarodovanju dece posebno ugodne vspehe, kuje se v zvezde, smatra se uzornim pedagogom in proglašja se jedini in pravim osrečevalcem naroda.

Res, daleč smo prišli vzlasti na Štajerskem z narodovo korupcijo, in če bi bilo to le še nekaj časa trpelo, ne bilo bi trezno mislečemu opazovalcu več ondu prestajati. A hvala Bogu, novejši čas jelo se je tudi na narodnem polju gibati, in hiti se nadomestiti prejšnjo zamudo. Narod se je počel zavodati, izpoznal je, da je on gospodar slovenske zemlje, da je ta zemlja njegova, da jo je podedoval od svojih pradedov. Izprevidel je, da ima tudi on pravico, potegovati se za svoj jezik, za svojo narodnost. Narodnost je tleča iskra, katera, na novo upihana vzplamti v mogočen plamen narodne zavestnosti.

To narodno probujenje obrodilo je uže obilo sadu, in kar veselo je videti, kako se dan za dnem širi narodna zavest tudi mej prostim ljudstvom. In če si stojita slovenska in nemška narodnost danes tako strogo in odločno nasproti, je to slovensčini še le v prid, ker ravno v tem boji izbištrili se bodo prvoborci, katerim je dana sveta naloga, iztrebiti nemčurska gnezda vsake sodrge. V vsakem kraju nahaja se uže mnogo narodnjakov, kateri probujejo narod ter ga kličejo na boj proti krutemu nemčurstvu. In ravno to napredovanje narodne zavesti mej priprostim ljudstvom jezi naše nemškutarje, kajti mislili so, da so uže varni, da ne preti njihovemu germanskemu jazu nikaka povodenj več. Zdaj pa izprevidijo, da je bilo vse njih prizadevanje zaman, da bode njih gospodstvo trajalo le še malo časa. To pa je hudo, zelo hudo in peče! —

Res, da se čuje dan za dnem večji krik, nemštvo je v nevarnosti! A vsak pameten človek ve, kaj to pomeni. Ne nemštvo, le vaše nemškutarjenje in vaše gospodstvo je v nevarnosti. Slovenec je skromen, ne sega po tujem blagu; pa je tudi liberalen v pravem smislu, zato neče nikogar posloveniti. On prepušča vsakej narodnosti njene prave,

njen jezik. Če on zahteva gospodstvo na svojih tleh in razvoj svojega jezika in svoje narodnosti, stori le to, kar mu vелеva prirodni in doizvoljuje državni zakon in česar zahteva vsak drug narod v Avstriji. Tisti, ki hočejo veljati za Nemce, svobodno jim, naj bodo Nemci, le naj se ne utikajo v naše zadeve, katerih ne poznajo in katere jih celo nič ne brigajo. Kdaj le je še Slovenec utikal se v nemške zadeve? Tujci pa, kateri se pri nas šopirijo in žive ob slovenskega kmeta trudu, naj nas puste na miru s svojo oliko, ali če tega ne morejo, naj nas zapuste, ker mi kratko malo ne maramo za njih surovo omiko in za njih nezaslišano germanizovanje. Potem bode na Spodnjem Štajerskem popolen mir in Nemci in Slovenci živeli bodo v lepej slogi mej sabo. Tako pa, kakor sedaj stoje stvari, ne pridemo še z lepo do toliko zaželenega miru; kajti le tega naj si ne domišljajo naši nasprotniki, da bi slovenski narod kdaj omagal v zahtevanju svojih pravic.

Ako je prebil uže toliko in toliko bed in nadlog, prebil bode tudi še te zadnje, potem pa bode stal očiščen in pomlajen na razvalinah propalega nemčurstva in nek veselo-otožen spomin ga bode obhajal pri spominu na prestale muke in britkosti.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 9. novembra.

Predsednik avstrijskim delegacijam **dr. Smolka** je bil v **cesarjevi avdijenci** prav milostivo in prijazno vzprejet. Ko se mu zahvali za imenovanje tajnim svetnikom, mu cesar ljubeznivo izrazi svoje priznanje, da tako taktno, spretno in energično vodi državno in delegacijsko zbornico, ter povpraša o teku posvetovanj in o dozdevnem končanju. Dr. Smolka mu odgovori, da je šlo doslej vse gladko, ter da bodo delegacije 18. novembra bržčas lahko končale zborovanja; pričakuje se, da bodo brez posebnega črtanja privolile zahtevam vlade, ker se niso nadejale tako povoljnih rezultatov. Na to odgovori monarh, da so se zahteve vladine temeljito pretresovale in nastavile v najskrajnejši meri.

Odsek četvorice **ogrskih delegacij** obravnaval je v torek bosensko vprašanje. Finančni minister pl. Kallay odgovarjal je obširno na vprašanja o administraciji in stanju okupiranih dežel. Uzrok ustanku, kateri pa se je vzel preveč na lahko ramo in o katerem se na višja mesta nij vseskozi resnično pisarilo, je iskati v protivju orientalskih ljudstev proti vsemu, kar je tujega. Nekoliko uzroka je pripisovati tudi vnanjemu uplivu; on konstatuje le onega iz Črnogore, a ta sam ne bi bil nikdar prouzročil ustanka. Naša uprava je imela preveliko zaupanje v utrjenje tamošnjih odnosov; podrejeni uradniki, ki niso bili vsikdar najboljše vrste, prestopili so večkrat ojnice. V tem oziru bili so brez dvojbe pogreški; tudi je bilo napačno, da se je v prevelikej zaupnosti zmanjšalo število vojakov. Upeljava vojaškega nabora nij bila baš uzrok ustanku, kajti ljudstvo je hrabro in se ne boji vojaške službe, a ta nabor se je ljudstvu krivo naglašal kot novo sredstvo podjarmljenja, samo zaradi

tega se mu je ljudstvo tako upiralo. Da se ohrani mir, treba še dlje časa v teh deželah močne vojaške posadke. — Gledé administracije podarja pred vsem jedinstvo, ter naglašja potrebo, da je nje osredje v Sarajevu. Tam treba take uprave, da se pojedini uradi ostro nadzorujejo, za tega delj povečal je minister področje okrožnih kapetanov posebno nasproti okrajnim glavarstvom; pri okrajnih oblastnih pa so se koncentrovali vsi uradi tako, da je za vse odgovoren okrajni predstojnik, ki ima nadzorovati vse uradnike celega okraja. Na ta način takoj ve okrožni načelnik, kam se ima obrniti, ako nastane kje kak pregrešek. To je glavno načelo nove uprave. Okvir in sestavo uradniške hierarhije, pravi minister, da nij predrugil, on je samo z naredbo uravnal in uredil področja posameznih okrajnih oblastnih. Razen tega je vlada v Sarajevu ostro zaukazala vsem uradnikom po deželi, da naj se z ljudstvom prijazno ravna in bolj pogosto in neposredno ž njim občuje, kajti gotovo je v početku ustanka mnogo škodilo, da uradniki niso bili dovolj orijentirani, ker so premalo občevali z ljudmi. Tudi v privatnih razmerah naj bode uradnik prijazen z ljudstvom; opazal je sam minister, da v tistih krajih, kjer so bili prijazni uradniki, nij bilo najmanjšega upora in ustanka, uradniki so uživali popolno zaupanje ljudstva. Administracija mora pa razen sebe same tudi v očeh imeti povzdigo ljudskega blagostanja, do sedaj se pač od strani vlade nij storilo ničesa, to mora priznati. Ljudstvo, živeče v blagostanji, ne bo se tudi dalo tako lahko zapeljati in zamotati v ustanke. — Glede bosenskega budgeta pravi minister pl. Kallay, da se ima pokriti z dohodki deželnimi; ti pa niso veliki in ž njimi se ne da povekšati blagostanje, kar je neogibno potrebno. Minister pravi, da hoče raji vse nasledke, ki bi nastali iz kakega deficita, vzeti na-sé, kakor da bi zanemarjaje ljudske interese dal povod novim homatijam.

V včerajšnji seji **hrvatskega sabora** vzprijel se je v tretjem čitanju načrt zakona o oslrbijandarmeniji in potem se je vzel v pretres postavnega načrta o prikrašjanju eksekutivnega prava. Baron Živković odgovoril je na interpelacijo dr. Starčevića glede užitninskega zakupa v Jaski. Zorič interpeluje, zakaj da se ne vzdržuje nedeljsko praznovanje in dr. Barčič zaradi upeljave konkurnega reda v Reko in zaradi predaje nekega državnega zemljišča pri Sušaku.

Mestni zastop v **Bakru** v polnem številu zbran, ukrenil je jednoglasno izraziti banu in saboru željo, da se kar možno hitro uvede jedinstvo hrvatske kraljevine ter da se naj reško vprašanje reši v smislu dosedanjih predstavk; ob jednem odbija mestni zastop odločno zlobno vest, da bi mesto Bakar želelo biti oddeljeno od kraljevine hrvatske, pa bodisi za kakoršnokoli korist.

Vnanje države.

Zadnji ministerski zbor kraljevine **Srbske** ukrenil je z ozirom na to, da mandati dosedanjih skupščinarjev prenehajo uže koncem t. leta, kmalu sklicati skupščino; skoro gotovo se to zgodi tekom druge polovice tega meseca. — Povodom atentata se vedno še devajo ljudje v zapor, te dni so prišli Mato Arangyelovič, kupca iz Jgodynine ter svaka Jevremu Markoviću. — Liberali Stojan Bošković in Vladimir Jovanović se močno trudita, da bi spojila svojo stranko z radikali, da se doseže močnejša opozicija. Mej radikalskimi organi

žljivo živahnega in radi tega zabavnega in priljubljenega tovarša, prebrisanega igralca, Vitka M.

Sedaj pa sedaj se je kdo vzdignil ter leno gugal in zibal se proti blagajnici, da bi poizvedel, po lepi kavarničarjevi hčerki, kaj da se mudi tako dolgo Vitko, ni li nič naročil, ga nij bilo danes nič tu?

Nenadoma pa se vrata odpro, in v mračno, temno ter zakajeno sobano ustopi zaželeni, teško pričakovani dečko. S hrupom se vse vzdigne, ali ravno tako hitro se zopet vse nekako prevarjeno umiri in poséde, ker M. danes nikogar ne vidi in ne sliši, z neznano svojo damo hiti na drugi konec kavarne, kjer je bilo še nekaj prostora. Tam sta se tiho usedla, ukázala si belo in črne kave, ter jela brati časnike.

Karambol se je slednjič vse jedno igral; ali primanjkuje mu soli, kajti nij ga Vitka, da bi vedril duhove, ter jih kratkočasil z dovtipi in burkami.

Tiho se je uigibalo, kdo da bi utegnila biti ona dama, nevidljiva poželjivim pogledom radi goste tančice na obrazu.

Tedaj pa se zakrohotá candidatus prof., naš matematik in c. kr. kadet v rezervi, vulgo Petruška: „Euphraz — jo uže imam!“

Isti trenutek sunejo vsi igralci s svojimi palicami (keji) ob tla, kibici pa se plašno vmaknejo, in pokorno stresnejo. „Ω άνδρες Αθηναίοι, μη θορυβείτε, άκούετε μου, poslušajte me“, — zagrmí z donečim glasom Petruška, dasi nij bilo potreba. „Naš prijatelj“ (tu je namignil na ona dva v drugem konci kavarne sedeča), — „post tot discrimina rerum“ našel je naš prijatelj slednjič vendar svojo „uzorno ljubezen“! „Habeat sibi!“

Vse je ploskalo, se čudilo, ter čestitalo Petruškovej računarske prebrisanosti, še bolj pa njegovemu izkustvu in javnem življenju.

In uganil jo je.

Vitko M. se je seznanil po „narodnih pevcih“, (Volkssänger), kjer je igral radi izkustva na glasoviru, z lepo, da krasno ženo kupčevo, katera je bila jeden pot navzočna v tistej gostilni; uresničilo se je Vitkovo po Empedokleji posneto atomistično stališče, kjer vladata *veikos* in *philis*, sovraštvo in ljubezen: ugnjezdila se je bila v dveh srcih čista uzorna ljubezen, sicer pozna ali nesebična!

„Jedno po čepini“ — javka v tem trenutku neki kibic; zaničljivo ga zavrne njegov gospodar igravec; kibic takoj utihne.

Krogle so pa tekale po karambolovej mizi kakor doslej.

III.

V „gledališči na Ringu“ se je istega večera igrala znana Shakespeare-ova žaloigra „Romeo in Julija“.

Stud. jur. Vitko je sebi in gospej preskrbel sedeža na nobel-galeriji.

Globoko zamákujena v prekrasne prizore stamoleč ali ognjenih pogledov tu sedela; kaj ne bi, čutila sta isto tako gorko v srci, kakor ona dva na odru, samo izraziti se nijsta mogla tako duhovito, tako neskončno nežno! — Zrla sta na radost in tugo, kateri ste menjaje se prešinjale, navdajale, povelicevale ali pa žalostile Romeja in Julijo.

Romeo na odru spregovori:

- R. „Prisegam Julija, pri sveteljuni, Ki v svit srebern ovija drevje to!
- J. Nikar pri luni, pri nestalnej luni, Ki króg svoj menja vedno, ne prisezaj, Da se i ljubav Tvoja ne zmažé!
- R. Pri čem prisegam naj?
- J. Oj pusti raji! No ako češ, prisezi da, pri sebi;

in vladino stranko nastala je huda in strastna peresna vojna.

V glavnih potezih glasi se izjava francoske vlade, ki se bode čitala danes povodom otvorjenja kamore, tako-le: Vlada spomina pred vsem na to, v kako težavnih razmerah in po kako dolgotrajnej krizi da je prevzela dedščino Freycinetovega ministertva. Njen smoter, katerega si je prizadevala in si še prizadeva doseči, obstoji v tem, da se odpravi prepri v republikanskem taboru. Republikanci morajo biti jedini, da se zamorejo upreti zarotnikom, kateri hočejo s peklenskimi sredstvi ugonobiti ustavne naredbe. Vlada bode z vsemi sredstvi, ki jih dajo zokoni, pokončala vse zarote, naj uže pridejo iz tabora belega prapora ali pa od anarhistov, ki ob enem zatajujejo republiko in domovino. Na gospodarstvenem polju bavila se bode vlada z občnimi interesi dežele. V rešitev železničnega vprašanja sestavila je komisijon strokovnjakov. Ne bode ostala nemarna nasproti postavam, ki nameravajo poboljšati stanje delavcev ter povzdigniti obrt in poljedelstvo; dognala bode do konca postave o vojskinej organizaciji, magistraturi itd. Konečno poudarja prijazne odnose s Francijo z vnanjimi vlastmi ter pravi, da vnanja politika ne bode niti politika izzivanja niti popuščenja pravic francoskih, ter izraža upanje, da jo bode kamora podpirala v njenih težnjah in povzetjih. —

Domače stvari.

— (Občni zbor c. kr. kranjske kmetijske družbe) bode v sredo dne 15. novembra t. l. Program obravnav je sledeči: 1. Nagovor predsednika. 2. Volitev družbenega tajnika mesto umrlega dr. Janez Bleiweis-a viteza Trsteniškega. 3. Volitev treh odbornikov v glavni odbor, namestu po §. 22. družbenih pravil izstopivših. 4. Poročilo o delovanju glavnega odbora. 5. Predlog družbenega računa za leto 1881 in proračuna za leto 1883. Račun in proračun, ako je hoté gg. družabniki ogle dati natančneje, razpoložena sta v pisarni družbe kmetijske. 6. Predavanje g. Ernesta Kramarja o vprašanji: Kako bi bilo mogoče oživiti kmetijske podružnice in po njih razširiti delovanje c. kr. kmetijske družbe mej kmetovalci v pravem smislu besede in slednjič: 7. Poročila in predlogi podružnic. Ker je pri tem občnem zboru kmetijske družbe sosebno važna volitev novega družbinskega tajnika, za katero mesto se je oglašil popotni učitelj gosp. Ernest Kramar, in ker je tudi zelo zastarelemu glavnemu ali centralnem odboru treba novih in to strokovnjaških močij, naj se vsi udje kmetijske družbe, katerim je res kaj mar za napredek kmetijstva mnogobrojno udeleže zborovanja.

— (Vabilo) k besedi s plesom, katero priredi Čitalnica v Šiški sv. Martina nedeljo 12. novembra 1882 v prostorih Kozlerjeve zimske pivarne. — Program: 1. G. Eisenhut — „Ustaj rode“, moški zbor. 2. Janko Krsnik — „Naša pesen“, deklamacija. 3. F. Grbič — „Pred slovesom“, mešani zbor. 4. Srečko Stegnar — „Kitajska“, šaljivi čve-

terospev, pojó 4 kitajci iz Ek-Sis-en-dops. 5. Srečko Carli — „Pesen Primork“, mešani zbor. 6. „Krst mošta“, v imenu Bakusa očeta vina in sv. Martina. Ples. Mej posameznimi točkami besede in pri plesu igra oddelek vojaške godbe c. kr. pešpolka baron Kuhn. — Začetek ob 7. uri zvečer. — Vstopnina: za ude Šišenske Čitalnice prosta. Neudi plačajo 20 kr. Čitalnični odbor

— (Češplje cveto) uže tri dni na posestvu g. Jerančiča na ljubljanskem gradu, znano pod imenom „na Osojah“ (Sonnwendhof). Pač redka prikazen meseca novembra. — Na Dunaji pa so prodajali na trgu pred dvema dnevi rudeče jagode, ki so dozorile na prostem. Kupovalci so se za nje kar trgali, da so nesli tako redek sad v takem času domov.

— (Mesečni živinski somenj) 8. t. m. bil je slabo obiskan, kajti kmetovalci imajo še mnogo posla na polji in v logu, sosebno zadnje dni, ko je bilo nekoliko boljše vreme, v obče pa čakajo na veliki somenj sv. Elizabete 20. t. m. Včeraj je bilo na trgu kakih 250 komadov goveje živine, ne posebno lepe, a prilično drage. Domači mesarji kupili so kakih 50 glav, kupci iz Trsta in Pulja pa kakih 60, posebno zadnji niso bili zberljivi in so dobro plačevali. Konj bilo je k večjemu 150, laški trgovci kupili so kakih 20, drugi pa sedaj sploh ne kupujejo konj, da bi je redili čez zimo.

Telegram „Slovenskemu Narodu“:

Dunaj 9. novembra. Včeraj zvečer bil je zopet izgred nekoliko stotin čevljarskih pomagáčev, pomnoženih po čevljarskih vajencih in ljudstvu v okrajih Josefstadt in Neubau, potem v Lerchenfeldu in Ottakringu. Izgredniki vznemirjali so brlizganjem in kričanjem prebivalce. Vojaki, na katere se je lučalo kameenje, morali so rabiti stransko orožje. Na obeh straneh več ranjenih. Ob 10. uri zvečer napravljen bil je mir.

Državnim poslancem Josefstadtu izvoljen je dr. Stourzh. Dr. Stourzh dobil je 796 glasov, Kronawetter 602, Much pa 122.

Razne vesti.

* (Stavec in poslanec.) Novoizvoljeni poslanec mesta Milana g. Maffi, črkostavec po svojem stanu, prišel je, kakor piše „Italie“ uže v Rim. Delalska syndikatna zbornica v Milanu nakazala mu je 3000 frankov na leto, da bi v Rimu živel neodvisno in svobodno izvrševal svoj mandat. G. Maffi pa je to ponudbo odbil in samo prosil, da ga tiskarna Crivelli, pri kateri je nastavljen, prestavi k nje-nej podružnici v Rimu. To se mu je dovolilo drage volje in Maffi bode dopoludne delal v tiskarni, popoludne pa svoje volilce zastopal v parlamentu.

* (Prvi sneg.) Letos snežilo je prvičrat v Avstraliji. Iz Toowoobe piše se o tem „Golos“-u naslednje: „Na naša pomeračna drevesa in na naše

tropske rastline padali so na splošno začudenje sneženi kosmi. Vse bilo je iznenadeno zagledavši istiniti sneg, katerega so sicer poznali le iz pripovedk, kajti tu doslej še nij bilo snega. Leto za letom pa postaja naša zima mrzleja in morebiti, da se še kdaj sanjkamo in drsamo po ledu.“

* (Pri kongresu zaradi filoksere v Saragosi) naznanil je zastopnik Malage, da je v tem vinorodnem kraju filoksere uničila 60.000 hektarov vinograda.

* (Japonski čaj.) Piše se iz Petrograda: „Rusija je uže večkrat storila potrebne korake, da bi se oživel do sedaj popolnem neznačni trgovinski promet mej Japonom in Rusijo. Tako poskusilo se je nedavno na ladijah prostovoljnega brodovja uvažati japonski čaj v Rusijo. Japonski čaj, ki se na ves drug način prireja, nego kitajski, in ima popolnem drugačen okus, nij našel v Rusiji kupcev in ostalo je pri poskušnji. Japonci pa sedaj mislijo na to, da se domači čaj prireja „à la chinoise“, da se zagotove deželi veliki dobički, ki so v zvezi z izvažanjem tega važnega blaga v Rusijo.

* (V Halifaxu) v Novej Šotlandiji pogorela je 7. t. m. bolnišnica za uboge. Pri tem požaru zgorelo je 31 v najgornjem nadstropji ležečih bolnikov, katerih nijso mogli rešiti, ker z lestvicami, ki so bile na razpolaganje, nij bilo moči doseči najvišjega nadstropja.

* (Sedemstokratni soprog.) Od zapadno afrikanke obali javlja se smrt zamorskega kralja Omoru-a. Ta afrikanški samodržec imel je nad 700 žen. Porodilo se mu je vsega vkup 95 otrok, od katerih je 77 še živih. Njegov najstariš sin ima 400 bab.

Narodno-gospodarske stvari.

Narodna razstava 1882 v Moskvi.

II.

(Dalje.)

Jermenarsko in sedlarsko blago

razstavljeno je mnogobrojno in se more, kar se tiče solidnega dela in okusne izvršitve, izdelkom vseh drugih držav staviti na stran; import v Rusijo je tedaj popolnem nemožen in to temveč, ker morajo vsi taki fabrikati ugajati narodnemu okusu in krajevnim razmeram. (Sledé potem imena najboljših firm.)

Takoj poleg te skupine nastavila je

fabrikacija voz

svoje izdelke, ki zadostujejo najskrajnejim zahtevam, katere sme občinstvo staviti do domačih fabrikantov glede elegantne izpejave, solidnega dela in izbornega gradiva. Od navadnih malih sanij in vsakdanje droške, kakeršna godi izvoščeku, do najkrasnejše gala-kočije ruskega dvora, zastopane so vse vrste voz v posebno lepem izboru in se odlikujejo zlasti kupeji, Landauerji in Victorije po svojej prikladnej obliki in uzornej opravi.

V prvi vrsti so imenovati izmej razstavljenih voz firme P. D. Jakoblev v Petrogradu, Bratov Markov v Moskvi itd.

V Finlandskem oddelku je nadalje videti kolektivna razstava tamošnjih voznih fabrikantov, a ti predmeti ne ponašajo se niti po obliki niti po opravi, utegnili bi pa vsled svoje jako močne konstrukcije biti primerni tamošnjim prometnim razmeram. Fa-

Pri onem, ki ga kot Boga častim,
Vse verujem tebi ...

R. Če srcé ljubeče —
J. No, ne prisezaj! — Kakor sem Te srečna,
Tako mi nočna zveza ljuba nij;
Preburna, brza, nepremišljena je,
Podobna blisku, ki je uže minul,
Pred ko porečeš „bliška“. — Lahko noč!
Naj kal ljubezni te stoji kot cvet
Ves letni čas, dokler se snideva,
Oj lahko noč, lahko noč! Saj ista slast
Ko prsim mojim, tvojim bode v last!

Naša znanca se tu spogledata: ljubezen jima uhaja z očesa v oko, katero ne neha žariti se; roki se nehote skleneti.

Ali Romeo na odru nenadoma utihne; Julija se plašno ozira v kulise, kjer ljudje, posebno sluge in igralci preplašeno tekajo sem ter tje; čez nekaj časa se množi ta hrup in ropot, zagrinjalo pade. Ob jednom ugasnejo vse plinove luči, poslušalci némo sedé v groznej temoti.

Kar se čuje obupni krik žensk in otrok, kričaje „ogenj, ogenj“, — „pomagajte, pomagajte!“

„Kaj pomenja to uže večno noč?“ — šepne na smrt prestrašena Julija svojemu Vitku na uho, ne upa si glasno izraziti svojih mislij.

Ta trenutek se nepričakovano krasno po vsem gledališči zažari: plamen je bil prodril zagrinjalo.

„Luč, zopet luč“, vzklikne radostno Vitko, ter odnese svoje drago a nezavestno breme proti izhodu ...

Proti izhodu? Nij ga več; zatvorila ga je gnječa ljudij, sedaj uže množica mrtvecev, kateri so se na granici rešilnega zavetja v obupnem boji za obstanek življenja gnjetli, drvili in dušili, dokler nijso onemogli drug drugega z lastnim truplom zakrili.

Tedaj nij nobene rešitve več, nobene več!

Naša Julija odpre težko svoje oči, se zavé in strastno oklene svojega dražega.

Omamljena tavata nazaj na svoj sedež.

Tesno objame Vitko svojo ljubico, obupno samemu sebi mrmraje:

Je li to prava uzorna ljubezen, taka njena rajska prikazen, je li to njeno plačilo?

„Naj kal ljubezni té stoji kot cvet

Ves letni čas, dokler se snidiva,

Oj lahko noč, lahko noč!“

Tu jo zapusté duševne sile, onemogla omahne, kakor zvenela roža. Zastonj skušaje jo vzdigniti, zgrudi se Vitko na njo, ter jo poljubljuje gorkimi po-

ljubi, moči jo s solzami. S solzami? Tudi te je uže strašanski sopar, silna vročina osušila.

Plameni uže segajo na galerijo, kdor je ostal doslej še nezavesten, onemore sedaj gotovo, hipoma ga zaduši.

Strastnim ropotom se utrga strop, razvaline njegove pa pokopljejo pod seboj najzvestejše se ljubeči bitji, in pač tudi mnogo družih po vrhu: vsaj svet in priroda z njinimi brezsrčnimi silami ne spoznata uzorne in nesebične ljubezni.

Čez nekoliko dnij pa je našel neki Slovenec na policiji mej drugim tu iz podrtije izkopanim in rešenim blagom listnico, katero mu je komisar izročil kot vrednemu in kompetentnemu prejemniku.

V njej pa je ugledal žalostni kolega ustopnico z napisom: „Slovenija, akademično društvo na Dunaji dovoljuje svojemu rednemu udu Vitku M. itd.“

Zapustivši dvorano, pade mu iz odprte listnice mal, ogorel listič na tla; hlastno ga pobere, ter čita: Plat. Symp. 28 pogl. „Razumi se, da kdor po pravi poti hodi, samo jedno teh bitij ljubi, le-to vedno napaja z lepimi govori ...“

Dalje nijsi mogel vsebine raztolmačiti si.

brikati naših priznanih dunajskih voznih izdelovateljev so v Rusiji prav dobro znani in se radi kupujejo, a reden import je nemogoč, ker iznaša carina, če posamični deli voza niso vkupe zloženi, 5 rubljev v zlatu za pud, pri celih vozeh pa 100 rubljev v zlatu, in ker so cene domačih fabrikatov jednake avstrijskim.

Galanterijno blago iz usnja

razstavilo je razmerno prav malo firm in se specijelno potratni izdelki, kar se tiče elegantne in izvrne izpeljave, ne morejo meriti z našimi dunajskimi, in tu bil bi import, posebno v portfeljih in denarnih listnicah, kljub visoke carini, 45 kopek v zlatu za ruski funt, lahko mogoče. Sicer pa so albumi, mape in manjša potratna drobnjava, katero so izložili A. Petersen v Petrogradu, Lotenberg v Varšavi itd., prav lepo in okusno delana; isto sme se reči o predmetih iz utisnega usnja in o usnjenih okraskih na baržunu in pliši, kakršne dela Leininger & Bächli v Petrogradu. Izključljivo usnjene platnice za trgovinske knjige izdeluje Adolf Freybergova tovarna v Rigi v prikladnej obliki.

Solidno in lepo delani rekvisiti iz usnja za potovanje in za lov proizvajajo se v vseh večjih mestih Rusije in so taki izloženi posebno izborni po firmah W. Nissen v Petrogradu in S. F. Navšinski v Moskvi. Posebna obrtniška panoga so usnjena oblačila s suknem podložena za lovce, ki potrebujejo tako obleko na lovu na medvede v visokem snegu.

Blago iz kavčuka

zastopano je samo po jednej fabriki, a na najpopolniji način, kar se le misliti more. Izložba rusko-amerikanske tovarne za blago iz kavčuka v Petrogradu spada med najlepše na Moskovski razstavi. Kaj zamore ta tovarna, je od mejnarodne svetovne razstave na Dunaji l. 1873, pri kateri je dobila največje odlikovanje — častno diplom — preveč znano, da bi jo moral specialno omenjati.

Glavni izdelek te fabrike so gumi-galošne, katerih se izgotovi 10.000 parov vsak dan in sicer v 50 raznih velikostih in uzorcih. V tem predmetu napravi se vsako leto 5 milijonov rubljev prometa. Eksportirale se vsako leto okoli 200.000 parov po vseh deželah sveta.

Razen tega proizvaja ta fabrika v najboljši kvaliteti vse izdelke, kar se le misliti more, kakor gumirane in nepremočljive preproge in obleke, kirurške stvari, brez hibe, čedno in točno zvršene, cevi, jermena, otročje igrače in razne popotne potrebščine. Ta fabrika je do sedaj zadostovala vsej domačji potrebi in imela posebe še močan eksport.

Ravno sedaj snuje se druga fabrika za izdelovanje gumi-galošnov, katerih bode izgotovljala 8000 parov na dan. Pri posebnostih klimatičnih razmerah Rusije, ki storé take galošne za velik del leta nepogojno potrebne, utegnili bi tudi ta fabrika imeti prospah.

(Dalje prih.)

Umrlji so v Ljubljani:

7. novembra: Franc Zupančič, čevljar, 38 let, stari trg št. 9, za srčno napako. — Angela Tihel, gostija, 65 let, Kravja dolina št. 11, za oslabiljenjem. — Anton Mekinda, kamnosekov sin, 13 dni, Karlovska cesta št. 20, za božjastjo.

V deželni bolnici:

7. novembra: Jovana Kinkel, užitninskega uradnika udova, 77 let, za rakom na jetrih.

Tujci:

8. novembra.

Pri **Slonu**: Simon iz Maribora. — Walkner iz Trbiža. — Skarpa iz Benetk. — Turk iz Drage.
Pri **Maličci**: Dessau z Dunaja. — Schleimer iz Gornjega Štajerskega. — Sturm z Dunaja. — Bučar iz Novega Mesta. — Wiethe z Dunaja. — Keinscheg iz Rogatca. — Schielin z Dunaja.
Pri **bavarskem dvoru**: Kociančič iz Trsta. — Morič iz Trbiža. — Polidorovič iz Zagreba.

Elektropatično blago.

V raznih državah patentirano in postavno varovano.

Po principu Volta-jevega sklada in uvaževaje therapeutične učinke na živce izdelujem uložne podplate, hrbtnske plošče itd., katere so se po mnogih skušnjah obnesle prav uspešno pri **mrzlih nogah, revmatičnih, protinskih bolestitih, pričenjajočih se boleznih v hrbtnem mozgu in drugih živcih.**

Elektropatični uložni podplati , dejani mej nogovico in čevlji. Pri naročilu naj se pove natanko mera nogi.	10 mark za par.
Elektropatične celjustne plošče	6 " " " " "
" hrbtnske (položene ob sam život)	12 " " " " "
" želodčne pasice	12 " " " " "
Elektropatični životni pasovi	20 " " " " "

Av gust Wienand v Pforchajmu (Baden),
tovarna električnega in elektropatičnega blaga.

Iščejo se zastopniki za vsa večja mesta. (676—2)

Tržne cene v Ljubljani

dné 8. novembra t. l.

	gld.	kr.
Pšenica, hektoliter	7	80
Rež,	5	04
Ječmen	4	23
Oves,	2	90
Ajda,	4	87
Proso,	4	71
Koruza,	6	60
Leča	8	—
Grah	8	—
Fižol	9	—
Krompir, 100 kilogramov	2	59
Maslo, kilogram	—	94
Mast,	—	88
Speh frišen	—	80
" povojen,	—	78
Surovo maslo,	—	84
Jajca, jedno	—	21/2
Mleko, liter	—	8
Goveje meso, kilogram	—	56
Telečje	—	50
Svinjsko	—	52
Koštano	—	28
Kokoš	—	35
Golob	—	16
Seno, 100 kilogramov	2	86
Slama,	1	78
Draža, trda, 4 kv. metre	6	80
" mehka,	4	20

Dunajska borza

dné 9. novembra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Papirna renta	76 gld.	95 kr.
Srebrna renta	77	50
Zlata renta	95	45
5% marena renta	92	—
Akcije narodne banke	836	—
Kreditne akcije	305	75
London	119	25
Srebro	—	—
Napol.	9	43
C. kr. cekini	5	66
Nemške marke	58	45
4% državne srečke iz l. 1854	250 gld.	119
Državne srečke iz l. 1864	100	171
4% avstr. zlata renta, davka prosta	95	30
Ogrska zlata renta 6%	119	50
" 4%	86	95
" papirna renta 5%	85	95
5% štajerske zemljišč. odvez. oblig.	104	—
Dunava reg. srečke 5%	100 gld.	115
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	118	75
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice	97	80
Prior. oblig. Ferdinandove sev. železnice	105	50
Kreditne srečke	100 gld.	174
Rudolfove srečke	10	18
Akcije anglo-avstr. banke	120	125
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	230	80

Preselitev kupčije.

Jemljem si čast naznanjati velečastitemu občinstvu, da sem se preselil s svojo

trgovino z jermeni in torbami,
v **Zvezdo, kongresni trg št. 14.**

ter si dovoljujem za prav mnoga naročila priporočati se velečastitemu občinstvu za zagotovilom, da izdelujem prav trdno in dobro, po angleških, francoskih in dunajskih oblikah. Popravlja se točno in dobro.

Anton Košir,

jermenar in torbar. (710 2)

Nova hiša,

v **Notranjih Goricah** v sredi vasi, vrh prijaznega klanca ležeča s hlevom, prostornim dvoriščem in vrtom ob hribu, posebno pripravna za kakoga krčmarja, kramarja ali kupovalca žita se proda ali pa v najem da.

Natančneje se izve pri **Mariji Smrekar** v Ljubljani, sv. Petra cesta 12. (706—3)

Priznано izvrstne,

na

tržaškej razstavi s srebrno svetinjo odlikovane

VOŠČENE sveče

iz garantirano pravega, nepokvarjenega čebelnega voska,

ponudijo

P. & R. SEEMANN

v Ljubljani. (636—6)

● Za zdravljenje v jeseni in po zimi. ●

Proti protinu.

Wilhelm-ov

Proti trganju.

antiarthritični, antirheumatični

kri čistilni čaj

Skazan kot siguran. Učinek izređen. Vspeh izborn.

Mejnarodna svetovna razstava 1879. Sidney Hors concurs. Mejnarodna svetovna razstava 1880. Melbourne-ska zlata svetinja z diplomom in specialnim priznanjem.

Franz Wilhelm-a,

lekarnarja v Neunkirchen-u (N.-Oest.),

rabil se je že mnogokrat in z vsestranskim vspehom za protin, trganje, zastarane dolgotrajne bolezni, vedno gnoječe se rane, spolne in kožne bolezni, ogree po životu ali licu, hraste, sifilitične otekline, nabasanje jeter in vranice, hemoroidi, zlatice, hude živčne bolečine, mišične ali členske boli, želodčen krč, zaprtje vetrov in trebušja, težavno uriniranje, polucije, slabosti, bólo pri ženkah, škrofelje, bezgavke in druge bolesi.

Knjižica o zdravilskih vspehih zadnjih 12 let franco in gratis.

Zavitki so razdeljeni v osem ščepcev po 1 gld.; kolek in zavijanje 10 kr.; dobi se pri **Franz Wilhelm-u**, lekarnarji v Neunkirchenu (N.-Oest.)

Osiguraj se, da ne kupiš ponarejatve, ter glej na znane znamke, ki so v več državah postavno varovane.

Ta čaj prodajejo:

V Ljubljani: Peter Lassnik;

v **Postojni**: Ant. Leban, lekarnar; v **Škofji Loki**: Karl Fabiani, lekarnar; v **Kranji**: K. Šavnik, lekarnar; v **Metliki**: Fr. Wacha, lekarnar; v **Novem Mestu**: Dom. Rizzoli, lekarnar; v **Kamniku**: Jos. Močnik, lekarnar. (656—3)

● Za zdravljenje v spomladi in po leti. ●

Na najboljšem glasu

izmej vseh tovarniških izdelkov so

šivalni stroji vseh sistemov

M. Bollmann-a,

na Dunaji, l., Rothenthurmstrasse Nr. 33.

51 odlikovanj.

Najstarejša firma te vrste.

Ustanovlj. 1861.

Singer-jevi, Greifer-jevi, Howe-jevi stroji, stroji na valjček in vsake vrste ročni stroji

po prvotnih fabriških cenah s 5letno garancijo tudi za

plačila v obrokih. (708—1)

NB. Pazi naj se točno na firmo, cenilnik gratis in franko.

Uže rabljeni stroji se zamenjajo ali pa popravijo.